

Vastineet, ehdotusvaihe

PROJEKTIN NIMI Vaalan kunta Keskustan asemakaavan muutos ja laajennus maanlajitusalueella	Kaavan laatija Noora Kela Arkkitehti YKS-722	Päiväys 28.04.2025
--	--	-----------------------

Asemakaavaehdotus oli yleisesti nähtävillä 14.03.-16.04.2025 välisen ajan (AKL 65 § ja MRA 27 §). Kaavaehdotuksesta saatiin seuraavat lausunnot, joihin on laadittu vastineet.

1 Sisällysluettelo

Lausunnot	1
1. Pohjois-pohjanmaan ELY	1
2. Kainuun ELY	1
3. Pohjois-pohjanmaan liitto.....	2
4. Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia	2
5. Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö	3
6. Fortum Power and Heat.....	4

Lausunnot

1. Pohjois-pohjanmaan ELY

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa ko. asemakaavaehdotuksesta, eikä näin ollen ole tarvetta antaa erillistä lausuntoa.

Vastine:

Merkittään tiedoksi.

2. Kainuun ELY

Vaalan kunta on pyytänyt Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaiselta lausuntoa kaavaluonnoksen aineistosta. Kaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa kunnan nykyistä maanlajitusalueita.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ympäristökeskuksen ja patoturvallisuusviranomainen on antanut 19.6.2024 (Sweco Finland Oy) 10.10.2024 (Vaalan kunta) päivätyt lausunnot kaavamuutoksen eri vaiheissa. Toimitetun materiaalin perusteella patoturvallisuus on huomioitu kaavamuutoksessa eikä Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaisella ole muuta lausuttavaa asiassa.

Vastine:

Merkittään tiedoksi.

3. Pohjois-pohjanmaan liitto

Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on päivittää nykyisen maanlajitusalueen kaavamerkinnot ja mahdollistaa sen laajentaminen. Alueelle on tarkoitus sijoittaa osin lajiteltuja maa-aineksia ja muuta väliaikaista materiaalia luvanvaraisesti. Alue rajautuu Kolehmaisentiehen ja Oulujokeen ja sijaitsee Jylhämän voimalaitoksesta noin 1,5 km ylävirtaan joen pohjoispuolella.

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto koskee kalateiden toteuttamismahdollisuuksia, sillä suunnittelualue on maakuntakaavan maaseudun kehittämisen kohdealueella mk-3 Oulujokilaakso, jota koskevat muun muassa seuraavat täydentävät suunnittelumääräykset:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota Oulujoen vedenlaadun, erityisesti Oulun käyttöveden laadun turvaamiseen. Voimalaitosympäristöjen suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa huomioon alueiden kulttuuriperintöarvot ja kalateiden toteuttamismahdollisuudet...

Lisäksi Vaalan Keskustaajaman osayleiskaavassa 2030 suunnittelualueella on tarvermerkintä Lohitie ja merkinnän selitys "Mahdollisen lohennousun palauttamiseksi huomioitava tarvermerkintä, joka osoittaa vaihtoehtoista yhteyttä (ratkaistaan erillissuunnitelmilla)."

Asemakaavan muutosehdotuksen selostuksessa ei ole kuitenkaan avattu, miksi kaavaratkaisussa ei ole huomioitu yleiskaavan Lohitie-merkintää. Selostuksessa on toki mainittu, että keskustaajaman osayleiskaavan on todettu olevan osittain vanhentunut sekä ristiriidassa asemakaavamuutoksen tavoitteiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pyytää tarkentamaan kaavaratkaisua tai perustelemaan kaavaselostuksessa, miksi vaihtoehtoisen kalatien osoittaminen suunnittelualueella ei ole enää tarpeen.

Vastine:

[Kaavaratkaisuun lisätty kalatien ohjeellinen sijainti.](#)

Asemakaavaan merkitty ohjeellinen lohitiien sijainti on maakunta- ja yleiskaavan mukainen vaihtoehtoinen yhteys. Mahdollisen lohitiien toteuttaminen alueelle vaatii erillisselvityksiä sijainnista, toteutuksen mahdollisuuksista ja edellytyksistä.

4. Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Vaalan kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona toimivalta Oulun museo- ja tiedekeskukselta lausuntoa koskien asiakohdassa mainittua kaavaehdotusta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Aivan kaava-alueen laidalla oleva kiinteä muinaisjäännös, (Iso Kauvansaari koillinen (vetomöljä 1000031783) on otettu ehdotuksessa huomioon valmisteluvaiheen lausunnossa (Pohjois-Pohjanmaan museo, 11.10.2024) esitetysti ja merkitty kaavaan sm-osa-aluemerkinnällä ja asianmukaisella kaavamääräyksellä. Kaava-alueen ja lähiympäristön muinaisjäännöstilanne on todettu myös kaavaselostuksen kohdassa 3.1.5.

Museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomauttamista kaavaehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

[Merkitään tiedoksi.](#)

5. Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Oulun museo- ja tiedekeskukselta on pyydetty lausuntoa asiasta Vaalan keskustan asemakaavan korttelin 45 muutos, kaavaehdotus. Kaavaehdotuskartta ja -selostus on päivätty 29.1.2025. Tämä museon lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kaavamuutoksen tavoitteena on laajentaa kunnan nykyistä maanlajitysaluetta nykyisen asemakaavan M-alueelle. Kaavamuuotos on osa Vaalanlammen rannan kaksiosaista kaavamuuotosta, jonka toinen, kortteleita 41-44 koskevan osion kaavaluonnos tulee nähtäville myöhemmin. Korttelin 45 muutos on selkeämpi ja vähäisempi, ja se koskee käytännössä vain maanlajitysalueen laajennusta.

Asemakaava-alue sijaitsee Vaalan kunnan keskustan tuntumassa, Vaalanlammen lähistöllä. Kaakon puolelta suunnittelualue rajautuu kortteliin 45, lounaassa Oulujokeen, luoteessa metsään ja koillisen puolella suunnittelualueetta rajaa Kolehmaisentie. Asemakaavan muutos mahdollistaa maanlajitysalueen laajentamisen kunnan tähän tarkoitukseen hankkimalle maa-alueelle asemakaavoitetun alueen luoteisosaan. Alue, jolle maanlajitysaluetta ollaan laajentamassa, koostuu talousmetsästä ja on rakentamatonta. Alueen metsät ovat eri kasvun vaiheessa olevia ja alueella on myös hakkuuaukeita. Suunnittelualueen lounaispuolella virtaa Oulujoki ja alueen eteläosassa sijaitsee käytössä oleva maanlajitysalue.

Kaava-alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on viime vuosina uudistettu kolmessa vaiheessa teemoittain. Alueella on voimassa myös Vaalan Keskustaajaman osayleiskaava 2030 ja kaksi asemakaavaa. Valtaosalla alueesta voimassa on Vaalanlammen rakennuskaavan muutos, joka on hyväksytty 13.8.1987. Lisäksi alueen eteläosassa on voimassa vuonna 2021 hyväksytty keskustan asemakaavan korttelin 45 laajennus, joka käsittää maanlajitysalueen.

Suunnittelualue ei kuulu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Rokuanvaaran maisemat (lähimmillään noin 2,5 km päässä suunnittelualueesta) sekä Manamansalon kulttuurimaisemat (20 km etäisyydellä suunnittelualueesta). Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lähimpänä sijaitsevat Oulujoen kulttuurimaisema ja voimalaitokset (etäisyys 800 m), Neittävän kylä (8,5 km), Oulujokivarren ja Lähtevänojan kulttuurimaisemat (11,5 km) ja Säräisniemi (11,5 km).

Suunnittelualueella ei sijaitse arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin rakennetun kulttuuriympäristön alue on Vaalan rautatieasema yli kilometrin päässä suunnittelualueesta. Seuraavaksi lähimpinä sijaitsevat rakennetun kulttuuriympäristön alueet Oulujoen ja Sotkamon reitin voimalaitokset Oulujoella sekä Lamminahon talonpoikaistila suunnittelualueesta luoteeseen. Vaalan keskustaajamassa ja voimalaitosalueella on lisäksi useita yksittäisiä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Vaikutuksista maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön todettakoon, että alueen korkokuva kohooa läjityksen myötä, mutta läjitysalue pysyy matalampana kuin ympäröivä puusto, eikä tämän vuoksi merkittävästi näy ympäröiville asutuille tai virkistys- ja urheilualueille. Maanlajitysalueen laajentaminen osoitetuille alueille ei olennaisesti vaikuta rakennettuun ympäristöön eikä tulevaisuuden rakentamiseen. Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ovat paikallisia ja vähäisiä.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa asiasta Vaalan keskustan asemakaavan korttelin 45 muutos, kaavaehdotus rakennetun kulttuuriympäristön ja arvokaiden maisema-alueiden osalta.

Vastine:

[Merkitään tiedoksi.](#)

6. Fortum Power and Heat

Lausumme seuraavaa:

Ojanpätkä alueen nurkassa (merkitty sinisellä) alueen keskellä kulkeva oja on merkitty "Laskuoja, joka on pidettävä avoimena.", mutta alueen nurkassa olevaa ojaa ei ole samalla tavalla merkitty. Oja kuitenkin kuivattaa vedet padon takaa eikä tätä toimintoa pidä poistaa.

Lisäksi esitämme, että rakentamisessa tulee ottaa huomioon patojen ja maapatojen mahdolliset huolto- ja korjaustyöt. Padoille kulku ei voi estyä.

Vastine:

Asemakaavassa maanlajitysalueen ulkopuolelle jää Puhdistamontien alue sekä maa- ja metsätalousalueeksi merkitty alue. Lisäksi rasterilla on merkitty maapato sekä sen takainen alue, jolla tehtävistä toimenpiteistä tulee kuulla padon omistajaa. Maanlajitykselle osoitetut alueet eivät tule kaavan toteutuessa vaikuttamaan kulkuun padolle.

Alueen nurkassa oleva oja sijaitsee maanlajitysalueen laajentamista varten varatulla alueen osalla, jonka voi ottaa käyttöön muiden maanlajitysalueiden kapasiteetin täytyttyä (res). Aluetta koskevaa kaavamääräystä on tarkennettu kohdalla, jonka mukaan ennen alueen käyttöönottoa tulee alueelle laatia tarkempi käyttösuunnitelma --, jossa tulee huomioida padon tausta-alueiden kuivatuksen toimiminen.

Kaavassa on annettu erikseen yleismääräykset patoturvallisuusvaatimuksien huomioimisesta sekä siitä, että padon taustan kuivatus edelleen toimii.

